
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

HALLGATOTT PRÓFÉTÁK - 10

2018. MÁRCIUS 30. NAGYPÉNTEK.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Imádkozzunk: Mennyei Atyánk a mi Urunk Jézus Krisztusunk által, engedd nekünk, hogy ezen a délutánon, amikor Krisztusunk megfeszítésére emlékezünk, igazán megcsendesedjünk szívünkben. A testté lett Ige, az új Ádám, aki beszédben és cselekedetben hatalmas és igaz volt Teelőtted, Ő állott a helyünkre és hordozta el bűneink büntetését. Add, Atyánk, hogy ennek az egyszeri és tökéletes áldozatnak minden áldását magunkra is érvényesnek tartsuk, és mint a mi Urunk Jézus Krisztusunknak követői hálás szívvel megköszönjük ezt az érettünk adott felfoghatatlan, páratlan csodát. Megnyitjuk hát szívünket, és miközben Krisztusunk szemléletére készülünk, kérünk, küldd el Szentlelkedet, áldd meg közösségünket! A Bárányért, Krisztusért, kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Amen

Textus:

Péter pedig követte i őt távolról egész a főpap pitvaráig; és bemenvén, ott ült a szolgálkkal, hogy lássa a végét. A főpapok pedig és a vének és az egész tanács hamis bizonyágot kerestek vala Jézus ellen, hogy megölhessék őt; de nem találtak. És noha sok hamis tanú jött elő, mégsem találának. Utoljára pedig előállt két hamis tanú, mondván: ez azt mondta: Ieronthatom az Isten templomát, és három nap alatt felépíthetem azt. És fölkelvén a főpap, mondta neki: Semmit sem felelsz-é? Micsoda tanúbizonyágot tesznek ezek ellened? Jézus pedig hallgatott. (Máté ev. 26,58-63)

Kínoztatott, pedig alázatos volt, és száját nem nyitotta meg, mint bárány, mely mészárszékre vitetik, és mint juh, mely megnémul az őt nyírók előtt; és száját nem nyitotta meg! (Ézsaiás 53,7)

.

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Ebben a böjtben vasárnaponként egy-egy prófétától olvastunk ígét, jóvendölést, vagy éppen a próféta élet-történetének egy-egy jellemző epizódját, és ezekhez olvastuk hozzá azt, amit Zsidókhöz írt levél mond az összes jóvendölés beteljesedéséről: próféták által szólt régen az atyáknak az Isten sok rendben és sokféleképpen, most pedig, ez utóbbi időben szólott nekünk az Ő Fia, Jézus Krisztus által. Eközben azt is kerestük, hogy a régi prófétai szó hogyan ábrázolja ki, mintegy előre, hogyan sejteti azt, amit Isten egyszer s mindenkorra ki fog majd mondani Jézus Krisztusban. Azt is láttuk, hogy egy-egy prófétának a sorsa sajátos előképe Jézus Krisztus sorsának. A zsidókhöz írt levél a 11. részében, ahol a hit hőseiről van szó, nemcsak hadvezérekéről, honfoglalókról, diadalmasokról, helytállókról beszél, hanem tömören a prófétákról is. Azokról, akiket üldöztek az igazságért, akik hontalanok, sorsvesztettek lettek, akiket kardélre hánytak, szétfűrészeltek, akikre nem volt méltó a világ, akik csak távolról és messziről üdvözölték a mennyei hazát, mert Isten nem akarta, hogy nélkülünk menjenek be, mert Isten valami jobbról gondoskodott felőlünk.

Láttuk a próféták tetteit is. Cselekedtek csodákat, betegeket gyógyítottak, bátran képviselték az igazságot, és nemcsak a közemberek körében, hanem a hatalmasok előtt is. Azt is láttunk, hogy a próféták különféle emberek voltak; papi rendből származó, királyi ház sarja, egyszerű pásztorember. De, akármiféle változatosságot is látunk, a Zsidókhöz írt levél szava az irányadó: szóltak. A próféták szóltak. Ha a mélyébe tekintünk a prófétai sorsoknak, azt látjuk, hogy nem is volt másuk, csak ez: a szó. Nem volt hadseregük, nem volt befolyásuk, nem voltak lobbistáik, nem állt mögöttük tekintélyek kórusa, nem volt vagyonuk. A pusztá szó - ez minden. Sőt, ez a szó nem is az övék volt. Kapták, Isten adta a szájukba. És bár sokszor szívesen hallgatták a prófétákat, főleg a vigasztalásukat, vagy ha jót jóvendöltek, de aztán eljött az idő, amikor saját, jól felfogott érdekük ellenére kellett mondaniuk az isteni szót. Egy helyen Jeremiás próféta így panaszkodik: bár megtagadnám, hogy szóljam az isteni üzenetet, de nem tehetem, mert olyan az, mint a csontjaimba rekesztett tűz. Vagyis a próféta nem a saját belátása, nem a saját jó tetszése szerint szól, hanem Isten ereje kényszeríti. És hányatott sorsuk ellenére, éppen ez adta a próféták tekintélyét. Ezért fordultak a prófétákhoz bizalommal és reménnyel, hogy a szavuk, az isteni szó útba igazít a nehéz vagy kétes helyzetekben: mit mond az Úr!?

Most, amikor Jézus Krisztus passióját olvassuk és földézzük azt ami nagypéntek hajnalán történt, szinte látjuk teljesedni amit Ézsaiás próféta jóvendölt az Üdvözítőről, az Úr szenvedő szolgájáról: és száját nem nyitotta meg és néma maradt, mint a juh az őt nyírók előtt és száját nem nyitotta meg... De hiszen, mondhatná valaki, megnyitotta a száját és szólt Jézus a szenvedései során, ott van a kereszten mondott hét szava; és itt, ahogy

elkezdődik a kihallgatása, itt is szól; aztán mikor elviszik Heródes meg Pilátus elé, ott is szól, és a keresztúton is szól. Miféle némaság ez? Hogyan beteljesedett akkor Ézsaiás próféta jövendölése?

Azt a részt olvastam fel, amikor a főpap udvarán a kihallgatás során hamis tanúkat állítanak és ily módon is fogást keresnek, egészen pontosan ürügyet keresnek az ítéletre, amit majd rögzíteni lehet, hogy miért ítélték halálra és végeztették ki Jézust. Pedig tudjuk, ezt előre eldöntötték. A hamis tanúk Jézus szavát idézik, amikor a jeruzsálemi templom dicsőségét látva arról szólt tanítványainak, hogy ezt a templomot le lehet rombolni és három nap alatt fel lehet építeni (János 2,19-21). Akkor, fűzi hozzá János evangélista, Jézus a saját testének templomáról beszél. De fölkapta ezt a szót és vádat faragtak belőle, hogy ugyanis Jézus egy romboló ember, egy terrorista, aki lerombolja a templomot, hogy megmutassa majd a hatalmát, és ígéreti, hogy három nap alatt felépíti, pedig negyven évig épült az a templom. Jézus nem felel semmit a vádra. De hadd idézzem azt a jelenetet is, amikor már Pilátusnál van Jézus és a kihallgatása szakaszában lefolytatott beszélgetés nyomán a római helytartó arra a belátásra jut, hogy Jézus ártatlan, hamisak az ellene felhozott vádak, valami nagy félreértés van itt. Pilátus kimegy a tornácra és az ott álló, vádoló tömegnek elmondja, hogy nem talált Jézusban semmi bűnt! Ekkor kiabálni kezdenek: dehogynem bűnös, Isten Fiává tette magát; halálra kell ítélni, el kell veszíteni! Pilátus visszamegy Jézushoz és azt mondja neki: nem hallod, hogy mivel vádolnak? És itt János evangélista feljegyzi: Jézus nem felelt. Ekkor Pilátus ráripakodik: nekem nem felelsz-e? Hát nem tudod, hogy hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak vagy megfeszíttessek? (János 19,10) Ekkor aztán Jézus szól, de nem az ellene felhozott vádakra felel. Vagyis vád tekintetében hallgat. Nem védi meg magát. Ahogyan a Gecsemáné kertjében is hallgat - egy sajátos értelemben. Amikor megjelennek a templomszolgák fustélyokkal és lámpásokkal, hogy Júdás jelzése nyomán elfogják és elvigyék, Péter hadonászni kezd a kardjával. Jézus azt mondja neki: hagyd el ezt, vagy azt gondold, nem kérhetném Atyámat, hogy tizenkét sereg angyal küdjön a védelmemre? De akkor miképpen teljesednék az írás? (Mt 26,53) Vagyis nem mondja ki a szót, nem adja ki a parancsot! És amikor bejönnek a hamis tanúk a főpap elé, akkor sem mondja, hogy hamis a vád, és nem kívánja megmagyarázni korábbi szavait. Az evangélisták csak annyt idéznek, hogy Jézus kifejti: mindig veletek voltam a templomban, és nyíltan beszéltem és mindent elmondtam – miért engem kérdeztek ezek felől? Kérdeztétek azokat, akik mindezeket hallották (Lk 22,53) Jézus hallgatása tehát, első renden, visszautalás: mindig veletek voltam és mindig nyíltan beszéltem. Nincs miért vallatni, nincs titok, nincs elrejtett üzenet, nincs itt lappangó, nyugtalanító konspiráció a háttérben, nem kell dekódolni a szavakat! Jézus mindig nyíltan és egyértelműen beszélt. Nincs is mit hozzáfűzni. Jézus hallgatásának ez az első mély dimenziója, és ez szorosán kapcsolódik

ahhoz, amit a Zsidókhoz írt levél mond: «most pedig ez utolsó időben szólott nekünk az Ő fia által. Jézus szólt és mindent elmondott. Milyen megrendítő lesz majd húsvét délutánján hallani, amikor két szomorú, lesújtott tanítvány megy hazafelé Jeruzsálemből, és ők még úgy tudják, hogy Jézus a sírban van, és egymás között beszélgetnek, és odalép hozzájuk a Feltámadott és ők elmondják neki a gyászuk okát és ez így hangzik: «Csak te vagy jövevény Jeruzsálemben, és nem tudod minémű dolgok történetet a Názáretbeli Jézussal, aki próféta volt, cselekedetben és beszédben hatalmas Isten előtt és az egész nép előtt, és mimódon adták őt a főpapok és a főembereink halálos ítéletre, és megfeszítették őt. Pedig mi azt reméltük, hogy ő az, aki meg fogja váltani az Izráelt. (Lukács 24,18-22). Beszédben hatalmas volt..., ahogy Máté evangélista is följegyzi a Hegyi beszéd után, hogy ámulnak a Jézus szaván, mert úgy beszélt, mint akinek hatalma van és nem úgy, mint az írástudók meg a törvénytudósok. Tehát Jézus szavából isteni erő áradt, próféta hatalom, világosság; Jézus szava tiszta és átható fénybe állította Isten igazságát, megmutatta az üdvösség útját, feltárt mindent, amit az ószövetség próféta töredékesen vagy részlegesen tudtak elmondani. A Jézus szavában minden benne foglaltatott. Csak egyet hadd idézzek, mert ez pontosan ide esik: az egész ószövetség, a törvény, a bölcsesség, és a leginkább a próféták csak sejtették velünk azt, amit Jézus ilyen egyszerűen mond ki: Isten Atya! Ilyen egyszerűen mondja ki a hit lényeges vonatkozását. Ha ezt fókuszpontnak tekintjük és visszavetítjük az egész ószövetségre, a különböző fénytöréseit itt-ott meglátjuk, de egészbe összegyűjtve csak abban halljuk, ahogy ezt Jézus kimondja: Isten Atya! Igen, próféták által szólt régen az Isten, sokféle módon, sokféle rendben. De most, a végső időkben, kimondta magát nekünk Jézus Krisztus által – teljesen és tökéletesen. Nincs mit hozzáfűzni. A főpap vallató kérdése is elérkezik a lényeghez, halljuk, ezt mondja Jézusnak: az élő Istenre kényszerítelek, mondd meg nekünk, Te vagy a Krisztus, az élő Istennek fia? És akkor Jézus azt mondja, hogy: te mondd. Sőt, folytatja Jézus, mostantól fogva meglátjátok az embernek Fiát ülni az Istennek hatalmas jobbján és eljönni az ég felhőiben. És a vallatók máris kiáltanak: Nem kell több, elég ez! Magára vallott! Káromlást szólt, Isten fiának nevezte magát! És az a vád, ami végig ott forgott Jézus szolgálata, élete körül, hogy Istent Atyának nevezi, hogy, úgymond, lerángatja közénk az isteni valóságot, hogy profanizálja Istent, hogy az örök transzcendencia ellen felséggyalázást követ el – hát tessék, itt van! De mi azt látjuk, hogy Jézus itt már hallgat - az életével elmondta, megmutatta, tanúsította már mindezt.

Ézsaiás próféta, amikor az Úr szenvedő szolgájának hallgatsáról jövendöl, azt a képet idézi, amikor kínoznak vagy aláznak valakit, de a szenvedő ember nem szól. Mondhatnánk azt is, hogy ebben valami makacs ellenállás van, hogy nem lehet megtörni a megalázottat, hogy a kínzónak, (és nagypénteken erről a szószéken is lehet szólani) a szadistának nem adatik

meg az az öröm, hogy hallhassa a szenvedő jajszavát, élvezze könnyörgését, kérést, átkozódását. Nagypénteken nem talált magának tárgyat ez az emberlétbe belegyökerezett, belefeketedett aljas indulat. A szenvedő okozó nem hallhatja a szenvedő könnyörgő, magyarázkodó hangját. Ezt idézi a próféta - gondolnánk, és van rá alapunk. Jézus néma maradt. Nem szerezte meg azt az örömet a kízóknak, hogy hangot adott volna a fájdalomnak. Ám a próféta szava mélyebbre vezet bennünket. Azt mondja a szenvedő szolgáról: és mint juh, megnémult az Őt nyírók előtt és a száját nem nyitotta meg. Itt pedig egy fontos kifejezést olvasunk: megnémult. Ezen mi azt értjük, hogy valakit olyan rémület fog el, hogy megnémul, vagy éppenséggel akkora fájdalom tölti el, hogy már nyögés sem jó ki a száján. Ám a próféta képes nyelvén ez azt jelenti, amit a 39. zsoltáron is olvasunk: összekötötte ajkait, vagyis bezárta a száját.

A 39. zsoltárban azért könyörög Dávid, hogy Isten áldja meg őt, hogy ne kövesse el a beszéd bűnét (amiről Jakab apostol is beszél). A nyelv bűnét pedig sokszor nem tudjuk másképpen elkerülni, csak ha, úgymond, becipározozzuk a szánkat. De ugyanezzel fejezik ki azt is, amikor a kévét kötik. Akik láttak régi arató munkát, tudják, hogy a lekaszált gabonát összefogják és összekötik egy kévébe, hogy ne csússzon szét. Nos, összeköti az ember az alsó és felső ajkát, tehát tudva és akarva nem szól. Így teljesedik Ézsaiás jóindulása Krisztusról: tudva és akarva nem válaszol Kajafás firtató kérdésére, tudva és akarva nem válaszol a hamis vádakra, tudva és akarva nem felel Pilátusnak, aki idézi a fejére hordott vádat. De amúgy beszél. Igen, beszél. Hogy mi ez a beszéd? Idézzük fel még ez ma este, hogy egészen a szívünkig jusson az üzenet.

A Zsidókhoz írt levél azt mondja, hogy akkor is van beszéd a világban, amikor az ember nem szólhat. Ábel vére, mondja, holta után is beszél. Majd hozzát teszi: de Ábel áldozatánál becsesebb van itt; Krisztus áldozatára utal. Akkor is van szó a világban, ha az ember hallgat; ahogy Jézus mondja virágvasárnap, amikor el akarják hallgattatni a gyerekeket: ha ők hallgatnak, akkor majd a kövek fognak kiáltani! Mi is használunk ilyen furcsa kifejezéseket: néma tanú. Vagyis: maga a tény beszél. Tehát az Ábel áldozatánál becsesebb áldozat a Krisztusé! Márpedig ha Ábel áldozata, Ábel vére holta után is beszél, akkor Jézus Krisztus áldozatában még erősebb szót, ígét hallunk. Ki kell mondanunk, és ezt ma este ki tudjuk mondani, hogy csak az áldozatnak van értelme, semmi másnak nincs értelme. Sokat gondolkodom azon, hogy a jót, a szépet, az igazat, az örök életet, magát Istent minden további nélkül kétségbe tudják vonni az agnosztikusok és az ateisták, és rengeteg érvet tudnak felsorakoztatni - a jó, a szép, az igaz ellen. S olykor még mi, keresztyének is megrendülünk ezeket az erős érveket hallva. Mindeközben itt vannak a világ kemény tényei, amelyek körülvesznek bennünket, ezek a mi emberkezünk, emberszívünk, emberakaratumk által véghezvitt szörnyűségek. És milyen megdöbbentő, a rossz ellen nem hoznak fel érveket. Az, hogy az ember

életébe belegyökerezett a halál, sőt hogy maga az ember a halálban gyökerezik, hogy mi minden rak elénk csak a 20. és 21. század – diktatúrák, koncentrációs táborok, Gulág szigetek, Pol-Pot Kambodzsája, Ruanda – pusztításban, halálban, iszonyatban – milyen érdekes, ezzel szemben nincsen érv! Nem hallottam még egyetlen egy ateistát sem, egyetlen egy agnosztikust sem, egyetlen bölcselet sem arról értekezni, hogy talán ez nem igaz, hát talán ez nem így volt, hátha talán ez is csak egy képzelgés, mint ahogy szokták mondani, hogy mi csak képzeljük az örök jót, és képzelgünk valami istenség felől.

Nos, miről beszél a világ, akár mint néma tanú? Erről beszél! Ezzel szemben pedig Jézus Krisztus önkéntes áldozatra azt mondja - éppen amikor hallgat, éppen, amikor száját nem nyitja szóra, éppen, amikor nem kapcsolódik bele a világnak ebbe az örült zajongásába, éppen amikor nem szól semmit a vádra! - azt mondja az Ő egyszeri és tökéletes áldozata, hogy csak az áldozatnak van értelme. Mert amikor az embernek választania kell aközött, hogy elengedjen, lemondjon, és aközött, ami haszonszerű (régii latin szóval: expediens), mi, sajnos, az utóbbit választjuk.

Mit mondanak a tanítványok Jézusnak, amikor Jeruzsálembe tart és jelenti halálát? Ezt mondják: mentsen Isten, Uram, nem történhetik ez meg Tevéled! Mit tesz Péter a Gecsemáné kertjében? Előkapja a kardot, hogy egy kardcsapásra, mint egy jelre, jöjjenek az angyalok légiói. Mi azt választjuk, ami expediens, mert haszonszerű, mert kibontakozást ígér, és ezzel áttesszük a másikra a bűnt, a bajt, a terhet; oldja meg a másik. Ezzel pedig ugyanott vagyunk, ahol száz éve, vagy ezer éve voltunk, ugyanott vagyunk, ahol az Ábel meggyilkoló Káin volt. Holott csak az áldozatnak van értelme, ennek az önként meghozott áldozatnak, és ezt hirdeti fenségsen az Ábel áldozatánál becsebb áldozat, a mi Urunk Jézus Krisztusunk váltságáhalála.

És végül még egy vonatkozás. Jézus Krisztus hallgat szenvedései közepette. Itt pedig Jób könyvét kell idéznünk. Azt mondja Jób könyve 3. részének 1. verse: és Jób megnyitotta az ő száját és megátkozta az ő születését. A szenvedésben megszólaló ember átkot mond. Tudjuk, a Jézus mellé keresztre felfeszített latrok gyalázkodnak kínjukban és szenvedésükben. Krisztus hallgat, nem nyitja meg az Ő száját, vagy ha megnyitja, akkor zsoltárt énekel, közbenjár, végrendelkezik, s a leginkább egy sajátos beszélgetést folytat: imádkozik. Mert az a Gecsemáné-kerti imádság, amely során azért küzdött vért verejtékezve, hogy elfogadja azt, ami egyedül értelmes, hogy a jó döntést hozza meg, hogy az egyetlenegy értelmes, az önkéntes áldozatot válassza ahelyett, hogy elmúlna tőle a keserű pohár, pedig az lett volna az expediens, értelemszerű, megoldásszerű. Krisztus ezt a beszélgetést folytatja itt a kereszten, amikor az Atyához kiált, amikor az Atyához imádkozik, és amikor az Atya kezébe teszi le az Ő lelkét, és amikor az Atyának jelenti fennhangon: Elvégeztetett!

A próféta szava beteljesedett a mi Krisztusunkban, és arra buzdít

bennünket, hogy amíg a világosságban járunk, addig legyünk bizonyágtévői Krisztusnak, amíg a világosságban járunk és szabadon szólhatunk, tegyünk vallomást arról az egyetlen egy és tökéletes áldozatról, amely minden bűnt eltörölt, amíg a világosságban járunk, addig tegyünk boldog szívvel vallomást arról, hogy Jézus Krisztusban látjuk azt, hogy Isten odaállt az ember helyére. A mi egészen szomorú sorsunk, a bűn valósága abban gyökerezik, hogy az ember oda akart állni az Isten helyére. Olyanok lesztek, mint az Isten – így szólt a kísértő a paradicsomkertben. Ellenben a szenvedő szolga, aki nem felelt a vádra, aki nem nyitotta meg száját, hogy meg ne átkozza születését, de ha szólt: áldotta Istent, Ő Jézus Krisztus! Átala Isten odaállt a helyünkbe. Elszenvedte a bűn büntetését, meghozta a bűntörölő áldozatot, elnyerte számunkra a megengesztelést, és szabaddá tett, hogy Isten gyermekei legyünk, és azon a helyen álljunk újra és örökké, ahova Teremtőnk állított bennünket. Ámen

LEJEGYZTE: VÁSÁRHELYI PÉTER,
KIADJA: BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
WWW.BUDAHEGYVIDEK.HU